

ANGOL KÖZMONDÁSOK

HÍD SZÓTÁRAK

Sorozatszerkesztő

TEMESI VIOLA

NAGY GYÖRGY

ANGOL KÖZMONDÁSOK

2000 angol közmondás, szólás és szállóige
fordítása és magyar megfelelője

ENGLISH PROVERBS

2000 English proverbs, sayings
and maxims with their Hungarian
translations and equivalents

TINTA KÖNYVKIADÓ
BUDAPEST, 2013

Lexikográfiai tanácsadó:
KISS GÁBOR

Lektor:
MARGARET MARY NAGY

A latin anyagot ellenőrizte
KOVÁCS ERZSÉBET

ISSN 1787-7180
ISBN 978-615-5219-19-1

© Nagy György, 2013
© TINTA Könyvkiadó, 2013

A kiadásért felel Kiss Gábor,
a TINTA Könyvkiadó igazgatója
Felelős szerkesztő: Szabó Mihály
Műszaki szerkesztő: Heiszer Erika

BEVEZETÉS

Az Angol közmondások szótár főbb jellemzői

A szótár a mai angol nyelv leggyakoribb 1000 közmondását, 700 szállóigéjét és 300 szólását tartalmazza. A közmondásokat, szólásokat és szállóigéket összefoglaló néven frazémáknak nevezzük. A szótár – a nyelvtanulók igényeit figyelembe véve – megadja, közli a 2000 angol frazéma

- szó szerinti magyar fordítását,
- jelentését,
- ha ismert, a forrását,
- magyar megfelelőjét.

Abban az esetben, ha az angol közmondásnak, szólásnak vagy szállóigének a magyar nyelvben nincs megfelelője, a szótár hasonló, szinonim jelentésű magyar frazéma közlésével segíti a szótár használatát. Ha ismert, akkor a szótár feltünteti az angol frazémák eredetét, forrását és vélt szerzőjét is. A latin eredetű közmondások, szólások és szállóigék esetében közöljük a pontos latin megfelelőt.

A korai közmondásgyűjtemények

A ma használatos közmondások egy részének az eredete tisztázatlan, másik részének valamely klasszikus ókori szerző bölcsesége a forrása. A régi velős kifejezések szóbeli továbbadás révén és nyomtatott kiadványok útján jutottak el hozzánk. A középkorban az ókori tömör és frappáns közmondásokat a latin nyelv oktatására is felhasználták.

A legkorábbi egyiptomi közmondásgyűjteményeket időszámításunk előtt 2500 évvel állították össze. Régészeti ásatások felszínre hoztak olyan 3500 éves agyagtáblákat, amelyek sumer közmondásokat, bölcsességeket tartalmaznak. A Biblia számos fontos mondata a későbbi évszázadokban széles körben elterjedt, és sok nyelven közmondássá vált. A *Proverbs of Alfred* című kézirat – amely az egyik első angol nyelvű erkölcsi fogalmazvány – 1150 és 1180 között készült. JOHN HEYWOOD közmondásos párbeszédeit, amelyeket ebben a könyvben gyakran idézünk, 1546-ban adták ki. Az első nagyszabású amerikai közmondásgyűjtemény, BENJAMIN FRANKLIN *Poor Richard's* című évkönyve 1732 és 1757 között jelent meg.

Nyomatásban az első magyar szólás- és közmondásgyűjteményt BARANYAI DECSI JÁNOS adta ki 1598-ban Bártfán. Ez három nyelven, a magyar mellett görögül és latinul tartalmazza a bölcsességeket. A reformkor lendületével és a magyar nemzeti érzés megerősödésével a 19. század első felében három jelentős magyar közmondásgyűjtemény készült el BARÓTI SZABÓ DÁVID (1803), DUGONICS ANDRÁS (1820) és ERDÉLYI JÁNOS (1851) szerkesztésében.

A felsorolt angol és magyar közmondásgyűjtemények jelentős mértékben hozzájárultak a ma is ismert és forgatott szótárak elkészítéséhez.

A közmondások, szólások, szállóigék stilisztikai jellemzői

A közmondások a legtöbb nyelven az alábbi eszközöket használják fel arra, hogy hatásukat növeljék, a memorizálást elősegítsék:

Rím:

Fair faces go places. (saying)

[Akinek szép az arca, sokra viszi.]

‘A szép arc, az előnyös külső hozzásegít a sikerhez.’

Haste makes waste. (saying)

[A sietség pazarlással jár.]

~ *Lassan járj, tovább érsz. Lassan, de biztosan.*

Alliteráció:

Curiosity killed the cat. (proverb, 1909)

[A kíváncsiság ölte meg a macskát.]

~ *Aki kíváncsi, hamar megöregszik.*

Manners make the man. (saying by William of Wykeham, 1350)

[Modora teszi az embert.]

‘Viselkedéséből ítélik meg az embert.’

Ismétlés:

Facts are facts. (proverb, 1930)

[A tények tények.]

~ *A tényekkel nem lehet vitatkozni. A tények makacs dolgok.*

Enough is enough. (saying, 1375)

[Amiből elég, abból elég.]

~ *Jóából is megárt a sok.*

Ellentét:

Much cry, little wool. (proverb)

[Sok sírás, kevés gyapjú.]

~ *Sok hűhó semmiért.*

Great boast, small roast. (proverb, 1532)

[Nagy hengegés, kis pecsenye.]

‘A kérkedő ember keveset produkál.’

Tömörség, rövidség:

Seeing is believing. (saying, 1732)

[Meglátni – elhinni.]

Hiszem, ha látom.

Beauty is power. (saying by Helena Rubinstein, 1904)

[A szépség – hatalom.]

Marriage is a lottery. (saying, 1605)

[A házasság lutri.]

Humor:

The first step toward divorce is getting engaged. (saying)

[A váláshoz vezető első lépés az eljegyzés.]

Everybody hates me because I am so universally liked. (saying by Peter De Vries, 1967)
[Éngem azért gyűlöl mindenki, mert olyan népszerű vagyok.]

Szójáték:

Better a witty fool than a foolish wit. (saying by Shakespeare, 1601)
[Jobb egy szellemes bolond, mint egy bolondos szellem.]

Those who make peaceful revolution impossible, will make violent revolution inevitable. (saying by John F. Kennedy, 1962)
[Aki a békés forradalmat nem teszi lehetővé, az az erőszakos forradalmat elkerülhetetlenné teszi.]

A közmondások ma ismert formája több évszázad alatt csiszolódott ki, hosszú idő alatt fejlődött ki tömör, ritmusos, esetleg rímes alakjuk. Az általános kijelentő beszédfordulatok egy része közmondásos felszólító formát öltött:

To burn the candle at both ends. →
Don't burn your candle at both ends. (saying, 1594)
Ne égesd mindkét végén a gyertyát.

To rob Peter to pay Paul. →
Don't rob Peter to pay Paul. (saying, 1380)
[Ne rabold ki Pétert, hogy Pálnak fizess.]
'Ne ess egyik adósságból a másikba. Ne vegyél el az egyiktől, hogy a másiknak adhass.'

To put all one's eggs in one basket. →
Don't put all your eggs in one basket. (proverb)
[Ne tedd minden tojásodat egy kosárba.]
~ Ne tegyél fel mindent egy lapra.

Napjaink népszerű modern szállóigéinek és szólásainak elterjedését elősegítették a tömegtájékoztatási eszközök (az újságok, rádió, televízió és az internet). Ez történt az alábbi szólások esetében is:

Your guess is as good as mine. (saying, 1920's)
[A te feltevésed épp olyan jó, mint az enyém.]
'Én sem tudok többet a dologról, mint te.'

Keep your chin up. (saying, 1940's)

[Tartsd fenn az állad.]

~ Fel a fejjel.

That's the name of the game. (saying, 1962)

[Ez a játszma neve.]

'Erről van itt szó. Ez a dolog lényege.'

Útmutató a szótár használatához

A közmondások, a szólások és a szállóigék nyelvi kötöttsége és a két nyelvterület eltérő kulturális háttere miatt nem minden angol frazémának létezik a magyar nyelvben is élő és szó szerinti megfelelője. Ezért, szem előtt tartva a nyelvtanulók és a magyar anyanyelvűek szempontjait, a következő jelöléseket alkalmazzuk szótárunkban:

1. Nem használunk külön jelet, ha az angol és a magyar közmondás szó szerint megegyezik, és mindkét nyelven ugyanaz a jelentése; a magyar közmondást dőltten közöljük:

A good wine needs no bush. (proverb, 1426)

Jó bornak nem kell cégér.

Knowledge is power. (Biblical proverb)

A tudás hatalom.

Better late than never. (proverb, 1200)

Jobb későn, mint soha.

2. Ha az angol közmondásnak nincs magyar megfelelője, akkor megadjuk a szó szerinti magyar fordítását. Ezt a fordítást szögletes zárójelben közöljük:

Laziness travels so slowly that poverty overtakes him. (saying by Benjamin Franklin, 1756)

[A lustaság olyan lassú, hogy a szegénység utoléri.]

One man's junk is another man's treasure. (saying)

[Az egyiknek szemét, a másiknak drága kincs.]

Silence is the most perfect expression of scorn. (saying by Bernard Shaw, 1921)
[A hallgatás a megvetés legtökéletesebb kifejezése.]

3. Abban az esetben, ha az angol szólásnak nincs magyar megfelelője, és a szó szerinti fordítás magyarázatra szorul, megadjuk a közmondás jelentését, értelmezését. A jelentést felső vesszők, aposztrófok között adjuk közre.

A man who is his own lawyer has a fool for a client. (saying by Leigh Hunt, 1850)
[Aki saját maga ügyvédje, annak bolond az ügyfele.]
'Saját dolgaiban senki nem tárgyilagos.'

Don't kiss and tell: honor in love is silence. (saying, 1616)
[Ne beszéld ki, ha csókolóztál: a szerelemben a titoktartás a becsület.]
'Ne áruld el hálósobai titkaidat.'

Don't throw a monkey wrench in the works. (proverb attributed to Philander Chase Johnson, 1930's)
[Ne dobj franciakulcsot a szerkezetbe.]
'Ne bolygasd meg azt, ami simán halad.'

4. Amikor az angol közmondásnak nincs teljesen egyenértékű magyar megfelelője, akkor gyakran megadunk az angol közmondáshoz hasonló jelentésű magyar közmondást. Ezeket a szinonim közmondásokat hullámos vonal, tilde vezeti be.

Tomorrow never comes. (proverb, 1539)
[A holnap soha nem jön.]
'A mai lehetőség holnap már nem áll rendelkezésedre.'
~ *Amit ma megtehetsz, ne halaszd holnapra.*

Don't fall into your own trap. (proverb)
[Ne ess a saját csapdádba.]
~ *Aki másnak vermet ás, maga esik bele.*

It takes two to tango / to make a bargain. (proverb, 1920's)
[A tangózáshoz / alkudozáshoz két személy kell.]
~ *Kettőn áll a vásár.*

5. Szótárunk feltünteti az angol frazémák típusát, két nagy kategóriába sorolva:

- saying: szólás;
- proverb: közmondás vagy szállóige.

A kategóriajelölés mellett tájékoztatásul feltüntetjük az angol közmondás első fellelhető írásos előfordulásának idejét is. Közöljük – ha ismert – az előfordulást tartalmazó művet és a mű szerzőjét.

Deep rivers move with silent majesty. (proverb, 1574)

[A mély folyók csendes méltósággal folynak.]

‘A művelt ember nem kelt feltűnést.’

Satire is a sort of glass, wherein beholders do generally discover everybody’s face but their own. (saying by Jonathan Swift, 1704)

[A szatíra olyan üveg, amelyben a betekintők mindenki arcát felismerik, kivéve a sajátjukat.]

Let him who is without sin cast the first stone. (Biblical proverb)

Az vesse rá az első követ, aki bűntelen.

A rose by any other name would smell as sweet. (saying by Shakespeare, 1594)

[A rózsza illata ugyanolyan édes, legyen bármi más a neve.]

‘Nem a neve a fontos, hanem a lénye.’

6. Az ókori latin eredetű közmondások esetében – ha ismert – közöljük a szerzőt, a művet, és legtöbbször megadjuk latin nyelven is a közmondást.

Silence gives / means consent. (Latin proverb: Qui tacet, consentire videtur.)

[A hallgatás beleegyezést jelent.]

A hallgatás beleegyezés.

Habit is second nature. (Latin saying by Aristotle, 384–322 B.C.: Consuetudo est altera natura. cf. Aristotle: On Memory)

[A szokás (második) természetünk.]

The mountain labored and brought forth a (ridiculous) mouse. (Latin saying by Horace, 65–14 B.C.: Parturient montes, nascetur ridiculus mus. Horace: Epistles)

Vajúdtak a hegyek és szültek egy egeret.

‘A hatalmas erőfeszítésnek alig volt valami eredménye.’

Az *Angol közmondások* szótárában az ismert eredetű angol közmondások, szólások és szállóigék közül 62-nek a Biblia a forrása; 40 ókori latin; Chaucertől 40; míg Shakespeare-től 37 származik.

A szótár célja

Az idegen nyelvű közmondások, szólások, illetve szállóigék ismerete és pontos használata egy-egy nyelv magas szintű tudását bizonyítja. Szótárunk hozzásegíti használóját, hogy napjaink világnyelvét, az angolt jól megértse és profi módon használja, ezzel kiemelkedjen azok széles táborából, akik az angol nyelvet úgy használják, hogy csupán a szavakat teszik egymás mellé. Az angol közmondások, szólások használatával színesíthetjük idegen nyelvű beszédünket, sőt egy-egy váratlan kommunikációs helyzetet frappánsan oldhatunk meg egy jól megválasztott közmondással.

A magyar és az angol nyelv frazémáinak összevetése izgalmas szellemi feladat. Ugyanakkor mindkét nyelv évszázados és újabb „bölcsségei” hozzásegíthetnek bennünket, hogy megoldást találjunk zaklatott korunk kisebb-nagyobb problémáira.

Albany, New York
2013. július

Nagy György

INTRODUCTION

The most important features of *English Proverbs*

The dictionary contains 1000 proverbs, 700 maxims, and 300 sayings, most frequently used in modern English. The collective Hungarian name for proverbs, maxims, and sayings is *frazémák* (adages). Taking into account the needs of language learners, the dictionary provides the

- word-for-word translations,
- explanations and interpretations,
- Hungarian equivalents of the 2000 adages found in the book.

If the English proverb, maxim, or saying has no Hungarian equivalent, the dictionary helps the user by suggesting a similar, synonymous Hungarian interpretation. The dictionary also indicates the origin and assumed author of the adage, if that information is known. For proverbs, sayings, and maxims of Latin origin, the exact original phrase is given in Latin.

Early proverb collections

The origin of a fair portion of proverbs used today is unclear while others can be traced back to ancient classical authors. Many of the old wisdoms have been passed on to us through oral tradition or printed materials. In the Middle Ages, these ancient succinct and pithy expressions were also used to teach Latin.

The oldest known Egyptian proverb collections were put together about 2500 years before Christ. Archeological digs have

unearthed 3500-year-old clay tablets containing Sumerian proverbs and wisdoms. Numerous famous sentences of the *Bible* proliferated in wide areas over the centuries and took on a proverbial character in many languages. An English language manuscript of moral precepts, known as *Proverbs of Alfred*, was created between 1150 and 1180. JOHN HEYWOOD's dialogues in proverbs, often referenced in this book, appeared in 1546. The first major source of proverbs in North America was BENJAMIN FRANKLIN's *Poor Richard's*, an almanac, published between 1732 and 1757.

The first Hungarian collection of sayings and proverbs was published by JÁNOS BARANYAI DECSI (1598), in Bártfa. This book contains wisdoms in three languages, Hungarian, Greek and Latin. Motivated by the spirit of Reformation and Hungarian nationalistic feeling, three proverb collections were published in the first half of the 19th century, edited by DÁVID BARÓTI SZABÓ (1803), ANDRÁS DUGONICS (1820), and JÁNOS ERDÉLYI (1851).

The English and Hungarian proverb collections mentioned above have greatly influenced the dictionaries known, published, and used today.

Stylistic characteristics of the proverbs, sayings, and maxims

In most languages, the proverbs employ the following means to increase their effect and the ease of their memorization:

Rhyme:

Fair faces go places. (saying)

[Akinek szép az arca, sokra viszi.]

'A szép arc, az előnyös külső hozzásegít a sikerhez.'

Haste makes waste. (saying)

[A sietség pazarlással jár.]

~ *Lassan járj, tovább érsz. Lassan, de biztosan.*

Alliteration:

Curiosity killed the cat. (proverb, 1909)

[A kíváncsiság ölte meg a macskát.]

~ *Aki kíváncsi, hamar megöregszik.*

Manners make the man. (saying by William of Wykeham, 1350)
 [Modora teszi az embert.]
 'Viselkedéséből ítélik meg az embert.'

Repetition:

Facts are facts. (proverb, 1930)
 [A tények tények.]
 ~ *A tényekkel nem lehet vitatkozni. A tények makacs dolgok.*

Enough is enough. (saying, 1375)
 [Amiből elég, abból elég.]
 ~ *Jóából is megárt a sok.*

Contrast:

Much cry, little wool. (proverb)
 [Sok sírás, kevés gyapjú.]
 ~ *Sok húhó semmiért.*

Great boast, small roast. (proverb, 1532)
 [Nagy hengegés, kis pecsenye.]
 'A kérkedő ember keveset produkál.'

Brevity:

Seeing is believing. (saying, 1732)
 [Meglátni – elhinni.]
Hiszem, ha látom.

Beauty is power. (saying by Helena Rubinstein, 1904)
 [A szépség – hatalom.]

Marriage is a lottery. (saying, 1605)
 [A házasság lutri.]

Humor:

The first step toward divorce is getting engaged. (saying)
 [A váláshoz vezető első lépés az eljegyzés.]

Everybody hates me because I am so universally liked. (saying
 by Peter De Vries, 1967)
 [Engem azért gyűlöl mindenki, mert olyan népszerű vagyok.]

Play on Words:

Better a witty fool than a foolish wit. (saying by Shakespeare, 1601)

[Jobb egy szellemes bolond, mint egy bolondos szellem.]

Those who make peaceful revolution impossible, will make violent revolution inevitable. (saying by John F. Kennedy, 1962)

[Aki a békés forradalmat nem teszi lehetővé, az az erőszakos forradalmat elkerülhetetlenné teszi.]

The current structure of most proverbs has gone through hundreds of years of evolution. It took a long time to be finely honed into their rhythmic, rhyming, or aphoristic form. Along the way, some affirmative idiomatic expressions assumed imperative mood:

To burn the candle at both ends. →

Don't burn your candle at both ends. (saying, 1594)

Ne égess mindkét végén a gyertyát.

To rob Peter to pay Paul. →

Don't rob Peter to pay Paul. (saying, 1380)

[Ne rabold ki Pétert, hogy Pálnak fizess.]

'Ne ess egyik adósságból a másikba. Ne vegyél el az egyiktől, hogy a másiknak adhass.'

To put all one's eggs in one basket. →

Don't put all your eggs in one basket. (proverb)

[Ne tedd minden tojásodat egy kosárba.]

~ *Ne tegyél fel mindent egy lapra.*

The mass media of our time (newspapers, radio, television, and the Internet) have made a great contribution to the spread of new sayings and maxims, as these expressions illustrate:

Your guess is as good as mine. (saying, 1920's)

[A te feltevésed épp olyan jó, mint az enyém.]

'Én sem tudok többet a dologról, mint te.'

Keep your chin up. (saying, 1940's)

[Tartsd fenn az állad.]

~ Fel a fejjel.

That's the name of the game. (saying, 1962)

[Ez a játszma neve.]

'Erről van itt szó. Ez a dolog lényege.'

Guide to the use of the dictionary

Because of linguistic constraints and the cultural background of the two linguistic regions, not all English adages have an exact and current Hungarian equivalent. For this reason, and for the purpose of assisting language learners, we have employed the following symbols in our dictionary:

1. We are not using any specific symbol, if the form of both the English and the Hungarian proverb is identical, and the meaning in both languages is the same.

A good wine needs no bush. (proverb, 1426)

Jó bornak nem kell cégér.

Knowledge is power. (Biblical proverb)

A tudás hatalom.

Better late than never. (proverb, 1200)

Jobb későn, mint soha.

2. If the English proverb has no Hungarian equivalent, we indicate the word-for-word Hungarian translation of the phrase. This translation is put in square brackets.

Laziness travels so slowly that poverty overtakes him. (saying by Benjamin Franklin, 1756)

[A lustaság olyan lassú, hogy a szegénység utoléri.]

One man's junk is another man's treasure. (saying)

[Az egyiknek szemét, a másiknak drága kincs.]

Silence is the most perfect expression of scorn. (saying by Bernard Shaw, 1921)
[A hallgatás a megvetés legtökéletesebb kifejezése.]

3. In case the English adage has no Hungarian equivalent, and the word-for-word translation requires an explanation, we give the meaning of adage and provide an explanation for it. The meaning can be found between apostrophes.

A man who is his own lawyer has a fool for a client. (saying by Leigh Hunt, 1850)
[Aki saját maga ügyvédje, annak bolond az ügyfele.]
'Saját dolgaiban senki nem tárgyilagos.'

Don't kiss and tell: honor in love is silence. (saying, 1616)
[Ne beszéld ki, ha csókolóztál: a szerelemben a titoktartás a becsület.]
'Ne áruld el hálósobai titkaidat.'

Don't throw a monkey wrench in the works. (proverb attributed to Philander Chase Johnson, 1930's)
[Ne dobj franciakulcsot a szerkezetbe.]
'Ne bolygasd meg azt, ami simán halad.'

4. If the English proverb has no Hungarian equivalent, we frequently suggest a Hungarian proverb conveying a similar message. These synonymous proverbs are introduced by a wavy line.

Tomorrow never comes. (proverb, 1539)
[A holnap soha nem jön.]
'A mai lehetőség holnap már nem áll rendelkezésedre.'
~ *Amit ma megtehetsz, ne halaszd holnapra.*

Don't fall into your own trap. (proverb)
[Ne ess a saját csapdádba.]
~ *Aki másnak vermet ás, maga esik bele.*

It takes two to tango / to make a bargain. (proverb, 1920's)
[A tangózáshoz / alkudozáshoz két személy kell.]
~ *Kettőn áll a vásár.*

5. Our dictionary classifies all English adages in two categories:

- saying
- proverb

Next to the classification, we also indicate the date of the first written use as well as the name of the assumed author of the phrase.

Deep rivers move with silent majesty. (proverb, 1574)

[A mély folyók csendes méltósággal folynak.]

‘A művelt ember nem kelt feltűnést.’

Satire is a sort of glass, wherein beholders do generally discover everybody’s face but their own. (saying by Jonathan Swift, 1704)

[A szatíra olyan üveg, amelyben a betekintők mindenki arcát felismerik, kivéve a sajátjukat.]

Let him who is without sin cast the first stone. (Biblical proverb)

Az vesse rá az első követ, aki büntelen.

A rose by any other name would smell as sweet. (saying by Shakespeare, 1594)

[A rózsa illata ugyanolyan édes, legyen bármi más a neve.]

‘Nem a neve a fontos, hanem a lénye.’

6. In case of ancient Latin proverbs, we list the name of the author (if known), and often the Latin version as well.

Silence gives / means consent. (Latin proverb: Qui tacet, consentire videtur)

[A hallgatás beleegyezést jelent.]

A hallgatás beleegyezés.

Habit is second nature. (Latin saying by Aristotle, 384–322 B.C.: Consuetudo est altera natura. cf. Aristotle: On Memory)

[A szokás (második) természetünk.]

The mountain labored and brought forth a (ridiculous) mouse. (Latin saying by Horace, 65–14 B.C.: Parturient montes, nascetur ridiculus mus. Horace: Epistles)
Vajúdtak a hegyek és szültek egy egeret.
'A hatalmas erőfeszítésnek alig volt valami eredménye.'

Our dictionary, *English Proverbs*, contains 62 quotations from the Bible, 40 ancient Latin phrases, 40 used by Chaucer, and 37 by Shakespeare.

Purpose of the dictionary

The knowledge of foreign proverbs and sayings is evidence of the mastery of a language. Our dictionary will help its users understand and skillfully utilize these phrases in today's primary world language, English. The knowledge of these expressions will set its users apart from those learners who merely put simple words together. The use of English proverbs and sayings will add color to our speech, and it might even prove strikingly effective in certain instances of communication.

Translating English adages into Hungarian was an exciting and challenging intellectual task. Hopefully, these "wisdoms," handed down to us through many centuries, will bring us a bit closer to finding solutions to the smaller and greater problems of our age.

Albany, New York
July, 2013

George L. Nagy

FORRÁSOK

- Bárdosi Vilmos 2009. *Magyar szólások, közmondások értelmező és fogalomkörü szótára*. Budapest: Tinta Könyvkiadó.
- Bartelett, John 1968. *Familiar Quotations*. (14th ed.) Boston: Little, Brown & Co.
- Browning, D. C. 1988. *Dictionary of Quotations and Proverbs*. Secaucus: Chartwell Books.
- Forgács Tamás 2003. *Magyar szólások és közmondások szótára. Mai nyelvünk állandósult szókapcsolatai példákkal szemléltetve*. Budapest: Tinta Könyvkiadó.
- Frank, Leonard Roy 2001. *Quotationary*. New York: Random House.
- Gross, John 1987. *The Oxford Book of Aphorisms*. Oxford: Oxford University Press.
- Knowles, Elizabeth 1997. *The Oxford Dictionary of Phrase, Saying, and Quotation*. Oxford: Oxford University Press.
- Litovkina, Anna T. 2000. *A Proverb a Day Keeps Boredom Away*. Pécs-Szekszárd: IPF-Könyvek.
- T. Litovkina Anna 2005. *Magyar közmondások nagyszótára*. Budapest: Tinta Könyvkiadó.
- Mieder, Wolfgang 1992. *A Dictionary of American Proverbs*. New York: Oxford University Press.
- Nagy György 2003. *Angol–magyar idiómaszótár*. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Nagy, George L. 2006. *Thesaurus of English Idioms*. Budapest: Tinta Könyvkiadó.
- Partridge, Eric 1985. *A Dictionary of Catch Phrases*. New York: Stein and Day.
- Prochnov, Herbert 1979. *The Toastmaster's Treasure Chest*. New York: Harper and Row.

Rees, Nigel 1995. *Phrases and Sayings*. London: Bloomsbury Publishing Co.

Titelman, Gregory 2000. *America's Popular Sayings*. New York: Gramercy Books.